

Θεολογία γεγονότων (Τίτ. γ 8-15) (Λαμπρόπουλος Βαρνάβας

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Θεολογία γεγονότων (Τίτ. γ 8-15) (Λαμπρόπουλος Βαρνάβας
Ἀρχιμανδρίτης)

Μία ἐπιφανειακὴ ἀνάγνωση τοῦ σημερινοῦ ἀποστολικοῦ ἀναγνώσματος δίνει τὴν ἐντύπωση μίας στείρας ἠθικολογίας. Δύο φορές ὁ Ἀπόστολος ἐπαναλαμβάνει τὴν προτροπὴ νὰ μάθουν οἱ πιστοὶ νὰ προΐστανται σὲ καλὰ ἔργα, θεωρώντας τα ὡς δεῖγμα πνευματικῆς καρποφορίας· καὶ μία φορά τοὺς συνιστᾷ νὰ ἀποφεύγουν τοὺς αἰρετικούς «μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν».

Ἀληθινὸς ἢ μόνο χρήσιμος;

Εὐλογα προκύπτει ἓνα ἐρώτημα ποὺ συχνὰ τίθεται ἀπὸ πολλοὺς: «Γιὰ ποιὸ λόγο νὰ εἶμαι χριστιανός, καὶ δὴ ὀρθόδοξος ποὺ πρέπει νὰ ἀποφεύγω τοὺς αἰρετικούς, ἀφοῦ μπορῶ καὶ χωρὶς τὴν ἔνταξή μου στὴν Ἐκκλησία νὰ εἶμαι ἓνας πολὺ καλὸς ἄνθρωπος; Μήπως δὲν ὑπάρχουν ἄνθρωποι ἑτερόδοξοι, ἑτερόθρησκοι ἢ καὶ ἄθεοι, ποὺ ἔχουν πλούσια καρποφορία σὲ καλὰ ἔργα;». Προφανῶς, ὅποιος κάνει ἓνα τέτοιο ἐρώτημα, εἶναι σὰν νὰ λέει: «Δὲν μὲ ἐνδιαφέρει ἂν ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἀλήθεια ἢ ὄχι. Τὸ μόνο ποὺ μὲ ἐνδιαφέρει εἶναι πόσο μὲ βοηθάει νὰ εἶμαι καλὸς ἄνθρωπος. Κριτήριό μου δὲν εἶναι ἡ ἀλήθειά του, ἀλλὰ ἡ χρησιμότητά του». Ὅμως ἡ ἀξία τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν ἔγκειται μόνο στὸ ὅτι εἶναι χρήσιμος. Ἡ χριστιανικὴ πίστη δὲν εἶναι ἀπλῶς ἓνα σύστημα ἠθικῆς. Ὁ κορυφαῖος ὀρθόδοξος θεολόγος π. Γεώργιος Φλορόφσκι τονίζει: «Ἡ ὀρθόδοξη πίστη εἶναι θεολογία γεγονότων». Εἶναι μαρτυρία γεγονότων. Ἄν τὰ γεγονότα, γιὰ τὰ ὁποῖα ὁ Χριστιανισμὸς δίνει μαρτυρία, εἶναι μυθεύματα, τότε κανένας εἰλικρινῆς ἄνθρωπος δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ θέλει νὰ τὸν πιστέψει, ὅσο χρήσιμος κι ἂν τοῦ ἦταν.

Καὶ ὅταν ὁ ἀπόστολος Παῦλος, στὴ σημερινὴ περικοπὴ, συνιστᾷ στὸν Τίτο νὰ μιλάει στοὺς πιστοὺς μὲ βεβαιότητα καὶ κύρος γι' αὐτὰ ποὺ τοῦ ἔγραψε στὸ μόλις προηγούμενο τμῆμα τῆς ἐπιστολῆς, δὲν ἀναφέρεται σὲ ἠθικὰ παραγγέλματα, ἀλλὰ στὸ γεγονὸς τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας. Δηλαδή, στὸ ὅτι σὲ ἱστορικὸ χρόνο καὶ τόπο ἐνώθησαν στὸ Πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ ἡ θεία μὲ τὴν ἀνθρώπινη φύση, ἀσύγχυτα καὶ ἀχώριστα. Ὁ Χριστός, χωρὶς νὰ πάψει ποτὲ νὰ εἶναι τέλειος Θεός, ἔγινε καὶ τέλειος ἄνθρωπος «χωρὶς ἁμαρτίες». Ἔτσι κατέστη δυνατὸ ὄχι ἀπλῶς νὰ γίνουμε καλύτεροι ἄνθρωποι ἀλλὰ νὰ ἀνακαινιστοῦμε, νὰ γίνουμε καινούργιοι ἄνθρωποι καὶ νὰ κληρονομήσουμε τὴν αἰώνια ζωὴ. Αὐτὴ τὴ σωτήρια ἀλήθεια τὴ διετράνωσαν οἱ ἅγιοι Πατέρες ποὺ συνεκρότησαν τὴν Δ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο στὴ

Χαλκηδόνα. Σήμερα γιορτάζουμε τή μνήμη τους. Μέσα σέ δεκαέξι συνεδρίες, τόν Ὀκτώβριο τοῦ 451 μ.Χ., κατέληξαν σέ ὁμόφωνες ἀποφάσεις μετὰ ἀπό γόνιμες συζητήσεις.

Αἵρεση: χωρισμός ἀπό τόν Θεό

Αὐτές οἱ συζητήσεις, βέβαια, δέν εἶχαν καμία σχέση μέ τīs ἀνόητες συζητήσεις, τīs ὁποῖες ὁ ἀπόστολος Παῦλος συνιστᾷ τὸ Τίτο νὰ ἀποφεύγει. Πρόκειται γιὰ «μωρὲς ζητήσεις» (Τίτ. 3,9), πὺ κατέληγαν σέ μάταιες φιλονικίες καὶ διαμάχες γύρω ἀπὸ ζητήματα τοῦ ἰουδαϊκοῦ νόμου. Τīs προκαλοῦσαν ἰουδαίζοντες χριστιανοί, προσκολλημένοι στὸ γράμμα τοῦ νόμου, πὺ ἐπέμεναν νὰ κρατοῦν σέ ἰσχὺ τὸν ἀτελεῖ καὶ προδρομικὸ αὐτὸ νόμο στὴν ἐποχὴ τοῦ τέλειου εὐαγγελικοῦ νόμου καὶ τῆς φανέρωσης τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας. Αὐτό, φυσικά, ὀδηγοῦσε -ἂν ὄχι σέ ἀκύρωση- ἔστω σέ ἀλλοίωση τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Ὀδηγοῦσε τελικὰ σέ αἵρεση.

Ἐπομένως «αἵρεση» γιὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο καὶ γιὰ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι ἀπλῶς μία θεωρητικὴ διαφωνία. Εἶναι λανθασμένος τρόπος ζωῆς. Ἔστω κι ἂν ἐξωτερικὰ μπορεῖ νὰ εἶναι μία ἠθικὰ ἄψογη ζωή, εἶναι ψευδῆς ζωή, γιὰτὶ εἶναι ἀποκομμένη ἀπὸ τὴ σῶζουσα ἀλήθεια καὶ τὴν ἐνότητα τῆς Μιᾶς Ἐκκλησίας. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς αἰρετικούς ζοῦσαν πολὺ αὐστηρὴ καὶ ἠθικὰ ἄμεμπτη ζωή. Ὁ Χριστὸς ὅμως εἶπε ὅτι τὴν ἡμέρα τῆς Κρίσης θὰ ἀκούσουν τὸ «οὐκ οἶδα ὑμᾶς» ἄνθρωποι, πὺ ὄχι μόνο ἔζησαν ἠθικὴ ζωή, ἀλλὰ καὶ ἀξιῶθηκαν «ἐν τῷ ὀνόματί του» καὶ νὰ προφητευσοῦν, καὶ νὰ ἐκβάλουν δαιμόνια, καὶ νὰ κάνουν πολλὰ θαύματα (Ματθ. 7,22-23).

Αὐτὰ εἶχε στὸν νοῦ του ὁ ἀββᾶς Ἀγάθων τοῦ Γεροντικοῦ, ὁ ὁποῖος -ἐνῶ δέχθηκε ἀδιαμαρτύρητα τīs κατηγορίες ὅτι εἶναι «πόρνος, ὑπερήφανος, φλύαρος καὶ κατάλαλος»- ὅταν τὸν εἶπαν «αἰρετικό», ἀντέδρασε καὶ εἶπε: «Δέν εἶμαι αἰρετικός». Καὶ ὅταν τὸν ρώτησαν «διατὶ τὸν λόγον τοῦτον οὐκ ἐβάστασας;», τοὺς ἀπάντησε: «Τὰ πρῶτα, τὰ χρεώνω τὸ ἑαυτό μου καὶ προκαλοῦν ὠφέλεια στὴν ψυχὴ μου, τὸ δὲ αἰρετικός εἶναι χωρισμός ἀπὸ τὸν Θεό· καὶ δέν θέλω νὰ χωριστῶ ἀπὸ τὸν Θεό». Γιὰ τὸν ἀββᾶ Ἀγάθωνα «χωρισμός ἀπὸ τὸν Θεό» δέν εἶναι χωρισμός ἀπὸ μία ὑποκειμενικὴ ἀντίληψη περὶ Θεοῦ, ἀλλὰ ἀπὸ τὴ σῶζουσα ἀλήθεια τῆς Μιᾶς Ἐκκλησίας, δηλαδὴ χωρισμός ἀπὸ τὴν ὄντως Ζωή.

Ἡ εὐθύνη τῆς ἐνταξῆς στὴν Ἐκκλησία

Ἐνας τέτοιος θανάσιμος χωρισμός τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία δέν πρέπει νὰ ἀφήνει ἀδιάφορο τὸν ποιμένα, ὁ ὁποῖος ὀφείλει μέ ἐπανειλημμένες νουθεσίες νὰ προσπαθεῖ νὰ ἐπαναφέρει τὸν πλανηθέντα στὴ μάνδρα τῆς σωτηρίας. Τὸ ὄριο τῶν δύο προσπαθειῶν, πὺ θέτει ὁ Ἀπόστολος, προφανῶς δέν πρέπει νὰ ἐκληφθεῖ κατὰ γράμμα. Ἡ μεταστροφή τοῦ ἀγίου Αὐγουστίνου σίγουρα δέν ἦταν καρπὸς δύο

νουθεσιῶν τῆς ἁγίας Μόνικας. Καὶ ὁ Ἑβραῖος γιατρὸς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου δὲν ἔγινε χριστιανὸς μὲ δύο μόνο προσπάθειες τοῦ Ἁγίου. Ὁ Παῦλος θέλει ἀπλῶς νὰ τονίσει ὅτι ὁ ἔμπειρος ποιμένας ἔχει τὴ διάκριση νὰ καταλάβει πότε πλέον πρέπει νὰ σταματήσει τὶς ἀπόπειρες «ἐπισυναγωγῆς» τοῦ πλανωμένου ἢ τοῦ ἐκπεσόντος, γιὰ νὰ μὴ «δέρνει ἀέρα», κατὰ τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο. Τότε, βέβαια, αὐτὸς ποὺ ἐπιμένει στὴν πλάνη του γίνεται αὐτοκατάκριτος, γιατί δὲν ἔχει πιά τὴ δικαιολογία ὅτι κανεὶς δὲν τὸν συμβούλευσε.

Ἐπομένως, κάθε ἄλλο παρὰ ἀπόσπασμα ἀπὸ ἐγχειρίδιο ἠθικῆς εἶναι τὸ σημερινὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα, ἀφοῦ μᾶς θυμίζει ὅτι σκοπὸς τῆς ἐνανθρώπησης τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι ἀπλῶς ἡ ἠθικὴ μας βελτίωση, ἀλλὰ ἡ ἐνσωμάτωσή μας στὴ μία Ἐκκλησία του, δηλαδή ἡ κατὰ χάριν θέωση καὶ αἰώνια σωτηρία μας, γιὰ τὴν ὁποία εἴμαστε ἀπόλυτα ὑπεύθυνοι.

Πηγή: agiazoni.gr